

לשון הרע

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת"

אומר הבן איש חי: "בעור בשרו" – זה הלשון שיש בה עור ובשר, כלומר אדם שאמר לשון הרע והשתמש עם לשון לדברים רעים מגיע אליו צרעת.

נדבר קצת בענייני לשון הרע:

נתחיל עם הקדמה לענייני לשון הרע, אומר החפץ חיים: אם יעשה האדם חשבון נפש - יראה עד כמה חמור הענין של לשון הרע: נניח שאדם מדבר חמש מילים של לשון הרע בכל יום. נמצא שבשבוע אחד עבר שלושים וחמש עבירות. בחודש אחד יש ברשותו מאה וחמישים עבירות, ובשנה אלף ושמונה מאות עבירות. במשך שבעים שנות חייו - ככתוב: "ימי שנותינו בהם שבעים שנה" - יעבור אדם זה מאה עשרים וששה אלף עבירות! רחמנא ליצלן! וכפי הידוע מכל מעשה עבירה נברא מלאך משחית איום ונורא, ואם כן יחשוב האדם בלבו להיכן הוא מוליך את כל ה"כבודה" הזו...!!

ומחדד את הדברים 'רבינו יונה' (שערי תשובה ג, רא) חידוש נורא המרטיט כל לב: לשון הרע חמור יותר מכל שלוש העבירות יחדיו! כי אדם שרצח פעם אחת, עבד עבודה זרה פעם אחת וזרע על אשת איש פעם אחת – יש בידו שלוש עבירות חמורות ביותר. אומנם הרשיע עד מאוד ועונשו ירבה, אולם כל אלה הן "רק" שלוש עבירות! אבל לעומת זאת, אדם ששוחח עם חבירו שיחה "תמימה" בת רבע שעה על זולתו, נתבונן עד כמה מבחיל סכום העבירות שצבר לחשבונו.

בספר שמירת הלשון (ב, טז) מבאר מרן החפץ חיים זצוק"ל שקיים איסור על כל מילה ומילה של לשון הרע, ואדם יכול לומר כמאתיים מילים בדקה. אם כן, ברבע שעה של שיחה עבר על שלושת אלפים עבירות! יתר על כן, פעמים שעל כל מילה ומילה יש כמה וכמה עבירות, ואפשר לעבור על שלושים איסורים בכל מילה ומילה. מבחיל על הרעיון! תשעים אלף עבירות בשיחה תמימה של רבע שעה! כפול מספר המאזינים... וכמה שיחות כאלה האדם משוחח בכל יום... כמה רכילות והוצאת דיבה נשלחות בפלאפונים "לכל הקבוצה"... כמה לשון הרע שומעים במהדורות החדשות... וצא, שכאשר האדם אוכל עשרות כזיתים מבשר נבילה, זה חמור יותר מחילול שבת! אך כמה כבר יכול הוא לאכול! לכל היותר עשרים כזיתים! אולם כשמדבר או שומע מאות אלפי מילים אסורות, ברור שזה חמור יותר משלוש העבירות יחד! ועל כך אמר ריש לקיש באופן ברור ביותר: האומר לשון הרע מגדיל עונו עד לשמיים! מהקרקע עד לשמיים, כפשוטו ממש, כי העבירות התרבו באופן מופרז ביותר.

כתוב בפרשת השבוע: "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" (יג, מו) מבאר רש"י, מדוע המצורע יושב בדד: משום שהוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו ובין איש לרעהו, אף הוא יושב בדד!

ומסופר שפעם אחת פוצה בעיר וילנא מגיפה קשה מאד. כרגיל בעת צרה, החלו רבים לפשפש במעשיהם ולשוב בתשובה שלימה. אמנם, היו כאלה שחיפשו חטאים לא אצל עצמם אלא אצל אחרים... אחד כזה הגיע לרבי ישראל סלנטר וסיפר לו כי פלוני, שכנו, חוטא גדול הוא, ויש להעיר לו לשוב מדרכו הרעה. יודע אתה - ענה לו רבי ישראל - אמרו חז"ל במסכת ערכין (דף טז) כי הצרעת באה על חטא לשון הרע! במצורע נאמר: "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו" - אדם כזה שסיפר רעה על שכניו, יושב עכשיו בודד, מחוץ למחנה, ללא שכנים, ויהיה פנוי לחפש קצת מחסרונות עצמו...

פרשת מצורע נפתחת במילים: "זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והוא אל הכהן" בגמ' (ערכין טו:) מפרשים, אמר ריש לקיש: מאי דכתיב "זאת תהיה תורת המצורע" – זאת תהיה תורת "המוציא שם רע". ולכאורה צריכים לדקדק ולהבין, מהו הלשון זאת תהיה "תורת" המצורע, ולא, זאת תהיה "כפרת" המצורע וכו'? בספר פרדס יוסף מובא הסבר נאה לכך: על פי מה דכתוב בספר חובת הלבבות - שער הכניעה, (ז"פ) "המדבר לשון הרע ניטלים ממנו המצוות ומועברים לאותו האיש שדיברו עליו לשון הרע, והמדבר נוטל עוונותיו של חבירו!" והשתא מובן, זהו שנאמר דווקא "זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו", כי דווקא ביום שמטהר עצמו ועושה תשובה, אז נחשב ל"תורתו" אבל עד עכשיו נחשבה תורתו, לתורת חבירו שדיבר עליו לשון הרע!...

מסופר, כי בתקופה מסוימת נפוצה בעיר קראקא שמועות כוזבות - לשון הרע ורכילות על רבה של העיר, וכדרך העולם, השקרים הגיעו גם לבתי מרוח וליושבי קרנות... עד שהיה לשיחה בפי כל, כשנודע הדבר לרבה של העיר, הוציא הודעה, כי ברצונו לדבר לפני כל אנשי העיר בשבת לאחר התפילה. ואכן, לאחר התפילה קם רבה של העיר ואמר: דוד המלך אומר בתהילים (סט. יג) "שיחו בי יושבי שער ונגינות שותי שכר", "לכאורה תמוה, על שום מה נתלה דווקא ב"יושבי שער ושותי שכר"? ואילו היו המספרים לשון הרע - צדיקים, האם היתה יותר דעתו נוחה בכך? אלא ההסבר הוא: שזו היתה טענתו של דוד המלך! לו היו חכמים וצדיקים מלעזים עלי, לכל הפחות הייתי יורש את מעשיהם הטובים, את תורתם ומצוותיהם!... אבל כשריקים ופוחזים, יושבי קרנות ושותי שכר מוציאים עלי דיבה, הרי אני יוצא בשן ועין... אין לי, לא עולם הזה ולא עולם הבא...